

VELİ BÜLTENİ

Akran Nezaketi ve Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirme

Akran nezaketi; çocukların yaşatlarına karşı saygılı, anlayışlı, iş birliğine açık davranışlar sergilemesidir. Paylaşma, sıra bekleme, dinleme, yardım etme ve kırıcı sözlerden kaçınma bu davranışlara örnektir.

Çocukluk döneminde kazanılan nezaket ve olumlu davranışlar, ileriki yıllarda;

- ✓ Sağlıklı arkadaşlık ilişkileri kurmayı,
- ✓ Problem çözme becerilerini,
- ✓ Duygusal dayanıklılığı,
- ✓ Okul uyumunu destekler.

Olumlu Davranış Nasıl Gelişir?

Çocuklar en çok model alarak öğrenir. Evde ve okulda gözlemledikleri davranışlar, onların sosyal becerilerini doğrudan etkiler.

Olumlu davranış gelişimi için:

- ✓ Güvenli ve sevgi dolu bir ortam,
- ✓ Tutarlı sınırlar,
- ✓ Açık ve net iletişim çok önemlidir.

Veliler Çocuklarına Nasıl Destek Olabilir?

1. Model Olun

Evde saygılı iletişim kurulmalı.

“Lütfen, teşekkür ederim, özür dilerim” ifadeleri sıkça kullanılmalı.

2. Duygularını Tanımasına Yardımcı Olun

“Kızgın olduğunu görüyorum”,

“Üzülmüş gibisin” gibi cümlelerle duygularını adlandırın.

Duygularını kabul edildiğini hissettiren çocuk,

davranışlarını daha kolay düzenler.

3. Olumlu Davranışı Fark Edin

“Arkadaşınla kalemini paylaştığını gördüm, bu çok nazikti.”

Olumlu davranışlar **hemen ve net** şekilde pekiştirilmelidir.

4. Sorunları Konuşarak Çözmeyi Öğretin

“Bağırdığında, ittirdiğinde, vurduğunda ne olur?”

gibi tanımlar yerine, davranışı tanımlayın:

“Oyuncağı izinsiz almak doğru değil.”

5. Etiketlemekten Kaçın

“Yaramaz, inatçı” gibi tanımlar yerine, Davranışı tanımlayın: “Oyuncağı izinsiz almak doğru değil.”

Çocuklar Nezaketsiz Davranan Akranlarla Nasıl Başa Çıkabilir?

İlkokul yılları, çocukların sosyal ilişkileri öğrendiği ve geliştirdiği önemli bir dönemdir. Bu süreçte çocuklar zaman zaman kaba sözler, dışlama, alay etme ya da fiziksel sınır ihlalleri ile karşılaşabilir. Bu gibi durumlarda çocukların kendilerini koruyabilmesi ve duygusal olarak güçlenmesi önemlidir.

Çocuklara Kazandırılması Amaçlanan Temel Beceriler

✓ Kendini Net ve Sakin İfade Etmeyi Öğrenmeli

Çocuklar, rahatsız oldukları bir durumda:

“Böyle konuşmanı istemiyorum.”

“Bu davranış beni üzüyor.”

“Lütfen dur.” gibi net ve saygılı ifadeler kullanabilmelidir.

✓ Uzaklaşmanın Bir Çözüm Olduğunu Bilmeli

Her durumda cevap vermek zorunda değildir.

Nezaketsiz davranış devam ediyorsa ortamdan uzaklaşmak ya da başka bir arkadaşla oynamayı seçmek sağlıklı ve koruyucu bir tepkidir.

Uzaklaşmak, kaçmak değil sağlıklı bir baş etme yoludur.

✓ Yetişkinden Yardım İstemekten Çekinmemeli

Çocuğa şu mesaj verilmelidir:

“Zorlandığında öğretmene ya da güvendiğin bir yetiškine söylemek doğru bir davranıştır.”

Bu durum **şikayet etmek değil, çözüm aramaktır.**

✓ Şiddet ve Hakaretle Karşılık Vermenin Çözüm Olmadığını Bilmeli

Vurmak, bağırarak ya da alay etmek sorunu çözmez, büyütebilir. Çocuklara sakın kalma ve yardım isteme becerisi kazandırılmalıdır.

✓ Kendini Suçlamamalı

Nezaketsiz davranış gören çocuklar bazen:

“Ben bir şey mi yaptım?” diye düşünebilir.

Çocuğa açıkça şunu söyleyin:

- **“Bir başkasının kaba davranışı senin değerini belirlemez.”**

- **“Bu durum senin hatan değildir.”**

Unutmayalım

- Her olumsuz davranış zorbalık değildir; ancak her durum ciddiye alınmalıdır.
- Çocuğun yaşadıklarını anlatmasına **alan açmak ve yargılamadan dinlemek** çok önemlidir.
- “Görmezden gel”, “Sen de aynısını yap” gibi öneriler yerine, sınır koyma ve yardım isteme becerileri desteklenmelidir.
- Çocuğun yaşadığı durumu başka çocuklarla veya velilerle çocuğun yanında **karşılaştırmak**, çocuğun kendini yetersiz hissetmesine neden olabilir.
- Çocuğun yaşadığı durumlar tekrar ediyorsa veya çocuğun okula yönelik duygularını etkiliyorsa, okul rehberlik servisiyle iş birliği yapılmalıdır.
- Olumlu baş etme davranışları fark edildiğinde çocuk açık ve net şekilde pekiştirilmelidir.

Çocuklar bu becerileri zamanlar öğrenir. Sabır, tekrar ve olumlu örnekler en güçlü öğretmendir.

Rehberlik Birimi
İlkokul Rehber Öğretmeni